

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Adam Vrzal

Název práce: Krysí stezky v kontextu zúčastněných celků

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Doc. PhDr. Vít Smetana, Ph.D.

– Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., Vlašská 9, 118 40, Praha 1

– vědecký pracovník a vedoucí Oddělení globálních konfliktů a jejich důsledků

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Autor si stanovil za cíl své bakalářské práce zkoumat motivy „jednotlivých aktérů“, ale především katolické církve, při jejich participaci na vytváření a zajišťování únikových tras (označovaných expresivním termínem „Krysí stezky“) pro nacistické válečné zločince v závěru druhé světové války a po jejím skončení. Nutno dodat, že již ve třech odstavcích věnovaných cílům práce a její metodologii demonstroval Adam Vrzal hlavní nešvary, které se potom jako červená nit vinou celou jeho bakalářskou prací – ledabyle sestavené věty, které v některých případech nedávají prázdný smysl, a množství gramatických chyb. Rovněž čtyři věty o metodologii, již použil, jsou poněkud povrchní a dohromady je jejich význam nejasný: Autor zvolil „historicko-komparativní metodu“, jež mu má umožnit „zkoumat danou skutečnost v historických souvislostech s důrazem na období před a po druhé světové válce. Porovnáním [sic] období a historických aspektů mi umožní dojít k závěrům na kladené otázky a tím k závěru.“ (s. 10)

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autor si zvolil atraktivní téma a po určitých peripetiích (viz bod 4 níže) dospěl k poměrně vyváženým závěrům, podle nichž se „římskokatolická církev jako celek“ na přímém fungování stezek nikdy nepodílela. Podíl na fungování Krysích stezek však měly její radikální a nacionalistické větve“ (s. 43). Podobně uměřeně vyznívá poukaz na „díl viny“ ze strany Červeného kříže, „a to díky nezvládnuté situaci s vydáváním cestovních dokladů, které využila část válečných zločinců“ (s. 44).

Práce má jistě logickou strukturu, méně se však autorovi daří zařazovat konkrétní příklady do rámcového časoprostorového kontextu, takže text jako celek působí místy nesourodě, což je jen umocněno velmi špatnou jazykovou úrovní zpracování.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Jazykový projev je největším úskalím této bakalářské práce. Nebylo by jednoduché spočítat ono množství pravopisných chyb a anakolutů. Ještě podstatnější ovšem je, že velká část vět je velmi neumně sestavených, často až na hranici nesrozumitelnosti. Nepříliš zdařilý je už samotný název práce (Co znamená „kontext zúčastněných celků“?) a hned v Prohlášení se dočteme: „Prohlašuji, že jsem předkládanou zpracoval samostatně...“ Následuje datace „30.

Července 2019“ a jakožto místo vzniku „Fakulta sociální věd“. Bohužel takto ledabyle je sepsána celá práce – až do Závěru s následující klíčovou větou na konci předposledního odstavce: „Komunismus jako obava sehrál svou roli v diplomatických jednání [sic], která proběhla ve třicátých letech dvacátého století a vyústila ve vznik Ibero – amerického spolku, který i díky účasti Argentiny ve spolku, spojení Evropy s Latinskou Amerikou v rámci první pozdější Krysí stezky.“ (s. 44) V poukazech na gramatické a stylistické prohřešky by bylo možné pokračovat prakticky *ad infinitum*... Bohužel tento závažný nedostatek odsouvá práci téměř až na hranici obhajitelnosti.

V práci jsem nenašel mnoho věcných chyb. Přesto si občas autor neuvědomil, zda píše o papeži Piovi XI., nebo (správně) už o jeho následovníku Piovi XII. (s. 13 a 14). Chyba ve jméně se vyskytuje rovněž v pasáži o jednání druhého z papežů s americkým prezidentem „Franklinem d Rooseveltem“ (s. 17).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Jakožto vedoucí bakalářského semináře „Válka, retribuce a rekonstrukce 1945–1955“ jsem měl možnost sledovat nelehký proces zrodu této práce. Autorovi jsem v průběhu psaní vytkl jistou apriorní tendenčnost jeho tezí, podle nichž – stručně řečeno – hlavní snahou Pia XII. byla intenzivní spolupráce s nacisty kvůli nebezpečí šíření komunismu. Kolega Vrzal si mi následně stěžoval, že se mu vedoucí práce nevěnuje a žádné věcné připomínky z jeho strany nepřicházejí. (V tomto kontextu mě poněkud překvapilo poděkování Dr. Eberlemu na s. 7). Proto jsem pro autora zajistil kritickou reflexi pracovní verze jeho bakalářské práce ze strany Dr. Jaroslava Cuhry. Díky tomu se podařilo původní neudržitelné, špatně vyargumentované a ještě hůře doložené závěry z textu eliminovat a nahradit je podstatně přijatelnějšími tezemi. Určité stopy původních tendenčních soudů („Podobné případy částečně dokazovaly, že paranoia z komunismu byla v rámci římskokatolické církve všudypřítomná.“ – s. 33) považuji za únosné. Určitě je tedy třeba ocenit, že autor své téma znovu promyslel a zpracoval důkladněji, navíc oproti původní verzi podstatně zlepšil způsob odkazování na použitou literaturu (až na výjimky – viz pozn. 126, se dvěma otazníky namísto paginace). Co naopak i v této finální verzi zaslouží kritiku, je značná nesourodost textu a jeho opravdu ledabylé jazykové zpracování.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Autor by měl v rámci obhajoby vysvětlit svá následující tvrzení:

1. Na straně 10 uvádí, že jeho téma je vděčné „také proto, že se na Krysích stezkách dá dobře ukázat vývoj Evropy z pohledu mezinárodního a vnitrostátního“? Navrhuji, aby kolega Vrzal upřesnil, co tím má na mysli.

2. Jak si autor vysvětluje rozpor v postojích Pia XII., když na jednu stranu dal tajný pokyn „americkým biskupům, aby zdůraznily [sic!] americkým katolíkům“, že i přes pokračující papežův odpor k bolševickému režimu mají pomáhat sbírkami ruskému lidu, a na straně druhé si „uvědomoval, že kooperace je možná pouze s nacistickým Německem“? Jakou kooperaci má autor na mysli? A jak si vysvětluje kontradiktorické tvrzení obsažené ve větě, podle níž papež ve válce „nedával Spojencům velké šance a očekával, že vítězem bude ten, kdo vyhraje bitvy o Stalingrad a o Moskvu“ (obojí s. 17)? Vždyť v obou bitvách (chronologicky ovšem v

opačném pořadí) zvítězil Sovětský svaz... A koneckonců skutečně kladl papež takový důraz právě na východní frontu?

3. Třetí otázka se týká úlohy Červeného kříže v otázce pomoci vězňům koncentračních táborů. Zjevný rozpor vidím v autorově tvrzení, podle něž se na jedné straně Červený kříž „snažil rozšířit svou zodpovědnost, ale nenašel pochopení u Spojenců“, a na straně druhé byl kritizován (zřejmě ex post) „za minimální humanitární úsilí, které vynaložil na pomoc obětí koncentračních táborů během války“ (s. 27). Byla podle autora tato kritika opodstatněná (zvláště když představitelé Červeného kříže neměli mnoho jiných možností než o realizaci své pomoci jednat s představiteli SS – což autor označuje za neetické)? A v čem konkrétně se tedy Spojenci stavěli proti rozšíření odpovědnosti Červeného kříže?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A-F):

Bakalářskou práci Adama Vrzala doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou E, v případě opravdu vynikajícího výkonu při obhajobě pak s možným vylepšením na hodnocení D.

Datum: 5. 9. 2019

Podpis: Vít Smetana

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo přiložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.